7. I henhold til et generelt princip om god forvaltningsskik bør en administration, som skal træffe, endog lovlige, foranstaltninger, der alvorligt kan skade de berørte, bortset fra særlige tilfælde, give disse adgang til at fremsætte deres synspunkter.

I de forenede sager 33 og 75/79

RICHARD KUHNER, tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, boende rue des Eglantiers 10, Luxembourg, ved advokat David Arendt, Luxembourg, og med valgt adresse i Luxembourg hos denne, 34 B, rue Philippe II,

sagsøger,

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, ved Denise Sorasio, den juridiske tjeneste, som befuldmægtiget, bistået af advokat Daniel Jacob, avenue Brillat-Savarin 93, 1050 Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos sin juridiske konsulent Mario Cervino, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg, Luxembourg,

sagsøgte,

angående

i sag 33/79: et krav om annullation af en af sagsøgte truffet afgørelse, hvorved sagsøgeren blev fritaget for sin stilling som chef for den særlige afdeling »Statistik vedrørende tredjelande« under direktorat F (Statistik vedrørende forbindelser med tredjelande, transport og tjenesteydelser) i De europæiske Fællesskabers statistiske Kontor, og hvorved sagsøgeren blev placeret som ekspeditionssekretær i afdeling F/1 (Metodologi for og klassifikation af udenrigshandelen) i De europæiske Fællesskabers statistiske Kontor, annullation af den stiltiende afvisning af sagsøgerens heroverfor indgivne klage samt at Kommissionen tilpligtes at betale erstatning med renter,

i sag 75/79: et krav om annullation af den udtrykkelige afvisning af den ovennævnte klage,

afsiger

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

sammensat af præsidenten H. Kutscher, dommerne J. Mertens de Wilmars og Mackenzie Stuart,

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder og de af parterne under skriftvekslingen fremførte argumenter kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

Sagsøgeren, som blev udnævnt til tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber den 1. april 1959, har beklædt forskellige stillinger i Det statistiske Kontor, hvor han siden 1. december 1976, i lønklasse A 4, har arbejdet som chef for den særlige afdeling »Statistik vedrørende tredjelande« under direktorat F (Statistik vedrørende forbindelser med tredjelande, transport og tjenesteydelser). I forbindelse med en reorganisering af kontoret vedtog Kommissionen den 7. juni 1978 en organisationsplan, som betød en mærkbar ændring af arbejdsområdet for direktorat F i retning af spørgsmål vedrørende udenrigshandel. Denne specialisering kan illustreres ved nedenstående sammenlignende skema.

Organisationsplan for direktorat F under Det statistiske Kontor

Før 1. september 1978	Efter 1. september 1978
Direktorat F: Statistik vedrørende forbindelser med tredjelande, transport og tjenesteydelser (S. Ronchetti)	Direktorat F: Statistik vedrørende udenrigshandel, AVS og tredjelande (S. Ronchetti)
1. Handel med tredjelande (R. Sannwald)	1. Metodologi for og klassifikation af udenrigshandelen (R. Sannwald) — Særlige opgaver på det metodologiske område (R. Kuhner)
2. Statistik vedrørende AVS-lande (A. de Michelis)	2. Statistik vedrørende udenrigshandel (J. Nols)
3. Statistik vedrørende tredjelande (R. Kuhner)	3. Analyse af udenrigshandel og almen statistik vedrørende AVS-lande og tredjelande (A. de Michelis)
4. Transportstatistik (H. G. Baggendorff)	
5. Statistik vedrørende tjenesteydelser (C. Simeoni)	

Den nye organisationsplan medførte sammenlægning af de særlige afdelinger »statistik vedrørende tredjelande« og »statistik vedrørende AVS-lande« under én afdeling fra 1. september 1978 med de Michelis som chef. I forbindelse med denne reorganisation besluttede Kommissionen ved afgørelse meddelt den 29. juni 1978 til generaldirektøren for Det statistiske Kontor, at sagsøgeren uden ændring af lønklasse skulle tilknyttes afdeling 1. under direktorat F i en stilling som ekspeditionssekretær med særlige opgaver på det metodologiske område, men ikke længere som afdelingschef.

Den 26. juli 1978 indbragte sagsøgeren en klage, som blev registreret den 31. juli, mod de over for ham trufne foranstaltninger. Da denne klage ikke blev besvaret, anlagde sagsøgeren den 28. februar 1979 sag ved Domstolen med påstand om annullation dels af afgørelsen vedrørende hans nye placering dels af udnævnelsen af en anden tjenestemand til chef for afdelingen »Lønninger og indkomster« i direktorat C (Befolknings- og socialstatistik) samt tilkendelse af erstatning (sag 33/79).

Den 21. marts 1979 meddelte Kommissionen sagsøgeren en afgørelse truffet efter fristens udløb, hvorved sagsøgerens klage blev afvist.

Ved stævning, registreret på Domstolens justitskontor den 3. maj 1979, har sagsøgeren anlagt endnu en sag med påstand om annullation af denne udtrykkelige afgørelse (sag 75/79).

Ved kendelse af 30. maj 1979 har Domstolen (første afdeling) besluttet at forene sagerne 33/79 og 75/79.

Kommissionen har i et skriftligt indlæg, registreret på Domstolens justitskontor den 5. juni 1979, nedlagt påstand om afvisning i sag 75/79.

Ved kendelse af 3. juli 1979 har Domstolen (første afdeling) besluttet at træffe afgørelse om indsigelsen ved den endelige dom.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen (tredje afdeling, kompetent i henhold til Domstolens afgørelse af 9. oktober 1979, EFT 1979, C 265, s. 8) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Parternes påstande

I sag 33/79

Sagsøgeren har nedlagt følgende påstand:

a) Annullation af sagsøgtes »afgørelser«, dvs. en skrivelse af 30. juni 1978 fra Petit-Laurent og en skrivelse af 3. november 1978 fra Baichère, generaldirektør for personale og administration, hvorved sagsøgeren blev fritaget for sin stilling som chef for den særlige afdeling »Statistik vedrørende tredjelande« og blev tilknyttet direktoratet F/1 »som ansvarlig for særlige opgaver på det metodologiske område«.

b) Annullation af den stiltiende afvisning af sagsøgerens klage, der følger af Kommissionens tavshed gennem mere end fire måneder, efter at klagen blev registreret den 31. juli 1978 under nr. 139778.

c) Kommissionen tilpligtes at betale sagsøgeren erstatning og renter som følge af den økonomiske og ideelle skade, som de ovennævnte afgørelser har medført.

d) Sagsøgte tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

Subsidiært har sagsøgeren nedlagt påstand om, at det tillades ham at bevise, at »generaldirektøren for Det statistiske Kontor under et møde den 18. juli 1978 i Luxembourg har bekræftet: a) at det viste sig meget vanskeligt at finde en ny placering for sagsøgeren, og b) at den negative bedømmelse af kvaliteten af hans arbejde havde en vis betydning for hans forflyttelse.«

Sagsøgeren, som i stævningen bl.a. har nedlagt påstand om annullation af udnævnelsen af en anden tjenestemand, G. Lohmann, som chef for afdelingen »Lønninger og indkomster« under direktorat C (Befolknings- og socialstatistik), har frafaldet denne påstand i replikken.

Sagsøgte har nedlagt følgende påstand:

a) Afvisning, under alle omstændigheder frifindelse.

b) Sagsøgeren tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

I sag 75/79

Sagsøgeren har nedlagt følgende påstand:

a) Annullation af afgørelse af 21. marts 1979, der indeholder den udtrykkelige afvisning af hans klage, som blev registreret den 31. juli 1978.

b) Sagsøgte tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

Sagsøgte har nedlagt følgende påstand:

a) Afvisning, under alle omstændigheder frifindelse.

b) Sagsøgeren tilpligtes at afholde sagens omkostninger.

III — Sammenfatning af parternes anbringender og argumenter

A — Vedrørende antagelsen til realitetsbehandling

Sagsøgte har anført, at den første sag (33/79) kun kan antages til realitetsbehandling, for så vidt den er rettet mod Kommissionens afgørelse vedrørende den anfægtede placering fremfor mod meddelelsen af 29. juni 1978 eller mod skrivelsen af 3. november 1978, fra generaldirektøren for personale og administration, der ikke er afgørelser; heroverfor anfører sagsøgeren, at de to meddelelser, som er genstand for sagen, er de eneste dokumenter, som har bibragt ham kundskab om den anfægtede afgørelse om placeringen, og at det naturligvis er denne afgørelse, som er genstand for sagen.

Vedrørende sagsøgtes anbringende om, at den anden sag (75/79) ikke kan antages til realitetsbehandling, fordi den udtrykkelige afvisning af klagen blot en bekræftende retsakt, anfører sagsøgeren, at det ikke forholder sig således, fordi den udtrykkelige afvisning indeholder en begrundelse, som hverken er indeholdt i den anfægtede afgørelse eller pr. definition i den stiltiende afvisning, som følger af det manglende svar fra Kommissionen.

Sagsøgeren afviser den af Kommissionen påberåbte retspraksis, idet han anfører, at denne retspraksis vedrører sager, i hvilke sagsøgerne brugte en bekræftende retsakt som påskud for at opnå en forlængelse af fristen for at anfægte en afgørelse, som er blevet endelig. Denne praksis er uanvendelig i den foreliggende sag, eftersom den oprindelige afgørelse er blevet anfægtet inden for den fastsatte frist.

B — Vedrørende realiteten i de to sager

§ 1. Angående annullation af de anfægtede afgørelser

1. Stævninger

Sagsøgeren fremfører i den første sag i det væsentlige fire søgsmålsgrunde

vedrørende annullation, nemlig: 1) overtrædelse af den i tjenestemandsvedtægtens artikel 25 foreskrevne begrundelsespligt, 2) overtrædelse af retten til forsvar, 3) overtrædelse af vedtægtens artikler 5 og 7, og 4) overtrædelse af omsorgspligten (Fürsorgepflicht), som påhviler de administrative myndigheder. I den anden sag, som formelt vedrører den udtrykkelige afvisning af sagsøgerens klage, 5) påberåber sagsøgeren sig endvidere i det væsentlige langsommeligheden og unøjagtigheden i begrundelsen for afvisningen af hans klage, og 6) den af Kommissionen udviste magtfordrejning.

ad 1) Overtrædelse af vedtægtens artikel 25 for så vidt som Kommissionen ikke har begrundet beslutningen om at placere sagsøgeren i en ny stilling, da denne nye placering kan skade ham. Ifølge sagsøgeren fremgår det af Domstolens praksis og især af dommen af 27. juni 1973 (sag 35/72), *Kley mod Kommissionen,* Sml., s. 679), at en afgørelse om forflyttelse truffet mod den pågældende tjenestemands vilje, indeholder et klagepunkt mod denne, og skal derfor begrundes. Selv om forflyttelsen ikke betyder en degradering i relation til fortegnelsen over stillings- og funktionsbetegnelser (vedtaget af Kommissionen den 29. 7. 1963), betyder den ikke desto mindre en faktisk degradation og et alvorligt indgreb i hans retlige stilling, idet den stiller hans omdømme og ære i alvorlig tvivl, fordi den fremstår som en sanktion mod hans manglende evner og mod alvorlige fejl, som er begået under udøvelsen af hans funktioner. Men den anfægtede afgørelse indeholder ikke nogen som helst begrundelse og må derfor allerede af den grund annulleres.

ad 2) Overtrædelse af retten til forsvar

Ifølge sagsøgeren er enhver administration, når den træffer en foranstaltning, som alvorligt krænker individuelle interesser, forpligtet til at lade de pågældende selv fremføre deres synspunkter, og dette princip er blevet anerkendt af Domstolen i dommen af 11. maj 1978 (sag 34/77, *Oslizlok mod Kommissionen,* Sml. s. 1099).

Men ansættelsesmyndigheden har aldrig givet ham mulighed for at varetage sine interesser og har systematisk søgt at stille ham over for en fuldbyrdet kendsgerning ved først i sidste minut at meddele de afgørelser, som vedrører ham, og ved at undlade at begrunde disse, hvilket har forhindret ham i effektivt at kunne forsvare sig.

ad 3) Overtrædelse af vedtægtens artikler 5 og 7

Selv om den hierarkiske myndighed alene er ansvarlig for organisationen af sine tjenestegrene, skal den skønsmæssige beføjelse, som den besidder, ifølge sagsøgeren udøves under hensyn til de rettigheder, som tjenestemændene har i henhold til vedtægten. Det fremgår af vedtægtens artikler 5 og 7, at en tjenestemand kan kræve, at de funktioner, som han er blevet betroet, samlet er i overensstemmelse med det arbejde, som svarer til hans lønklasse, og en fratagelse af en del af de under hans kompetence hørende tjenesteområder kan under visse omstændigheder krænke denne ret, hvilket er tilfældet for sagsøgeren. Mens han tidligere var direkte underordnet en direktør, må han nu se sig placeret under en kontorchefs instrukser, med hvem han tidligere var ligestillet, og hans funk-

tioner er blevet begrænset til studier af metodologiske problemer uden aktuel interesse, hvorimod han tidligere var leder af en særlig tjenestegren med et omfattende aktivitets- og studieområde og et tilsvarende ansvar. På trods af den formelle lovlighed af hans nye placering indebærer den i realiteten en degradation, som lader formode udøvelse af magtfordrejning for at pålægge ham en skjult disciplinær sanktion.

ad 4) Overtrædelse af administrationens omsorgspligt (Fürsorgepflicht)

Sagsøgeren gør gældende, at selv om tjenestemandsvedtægten ikke udtrykkeligt pålægger forvaltningen en omsorgspligt i tysk forvaltningsretlig forstand, følger den ikke desto mindre forudsætningsvist det samme princip, hvilket artiklerne 24, 58 og 76 er en række særlige eksempler på; sagsøgeren anfører, at teorien (Euler, Europäisches Beamtenstatut, s. 225) forfægter en udvidende fortolkning af disse bestemmelser. Ifølge sagsøgeren er både forflyttelsen og de omstændigheder, hvorunder den er blevet foretaget, en alvorlig overtrædelse af forvaltningens omsorgspligt, fordi forvaltningen ved at træffe den anfægtede afgørelse ikke har bedømt tjenestens og sagsøgerens gensidige interesser korrekt og ikke i tilstrækkeligt omfang har taget hensyn til varigheden af hans tjeneste, hans evner, hans erfaring og det ansvarsområde, som han tidligere har bestridt. Gennem den anfægtede afgørelse har Kommissionen »ikke blot forårsaget et brutalt stop i det, som lignede en brillant og lovende karriere for sagsøgeren, men har samtidig rejst tvivl om hans evner eller ladet formode alle mulige faglige fejl fra hans side«.

ad 5) og 6) I den anden sag (75/79), som tilsigter annullation af den udtrykkelige afvisning af hans klage af 31. juli 1978, gør sagsøgeren gældende, at denne afvisning må annulleres, for det første, fordi afgørelsen er truffet efter den bindende frist, som tilkommer Kommissionen efter vedtægtens artikel 90, og at en senere begrundelse ikke kan retfærdiggøre den mangel, som er knyttet til tidligere og fejlagtige afgørelser på grund af manglende begrundelse, og for det andet, fordi denne sene begrundelse endvidere er ufuldstændig og unøjagtig. Den er ufuldstændig, fordi sagsøgte ikke har besvaret alle punkterne i hans klage, og den er baseret på unøjagtige grunde, fordi den imødegår klager, som sagsøgeren ikke har fremført.

2. Svarskrifter

I svarskrifterne (33/79 og 75/79) gennemgår *Kommissionen* de anbringender, som er fremført af sagsøgeren, i den af denne anvendte rækkefølge.

ad 1) Ved gennemgangen af anbringendet om manglende begrundelse anfører sagsøgte, at selv om det i vedtægtens artikel 25 indeholdte princip, ikke kan anfægtes, må det dog understreges, at den af sagsøgeren anførte retspraksis ikke er relevant, idet den vedrører tilfælde af forflyttelse, og sagsøgeren er ikke blevet forflyttet, men »indplaceret med sin stilling i en anden afdeling«. For så vidt angår kravet om begrundelse anfører sagsøgte, at ifølge Domstolens praksis (dom af 14. juli 1977, sag 61/76, *Geist* mod *Kommissionen*, Sml., s. 1432) må der, ved afgørelse af, om betingelserne i artikel 25, stk. 2, er opfyldt, »ses ikke alene på selve afgørelsen, men ligeledes på de tilgrundliggende tjenstlige skrivelser, som er

meddelt den pågældende, og hvorved denne klart er blevet oplyst om grundene til afgørelsen«. I den foreliggende sag er der forud for den anfægtede afgørelse den 17. februar 1978 blevet givet en redegørelse fra generaldirektøren for Det statistiske Kontor til samtlige tjenestemænd, og sagsøgeren havde ved gentagne lejligheder mulighed for at få kundskab til baggrunden for den forestående reorganisation og den planlagte nedlæggelse af den særlige tjenestegren, som han var leder af. I øvrigt fremgik begrundelsen for den anfægtede afgørelse af referatet af mødet i Kommissionen den 7. juni 1978 og af skrivelsen til denne institution fra Ortoli og Tugendhat; sagsøgeren havde kendskab til disse dokumenter og henviste til dem i sin klage.

Den anfægtede afgørelse er derfor støttet på grunde, som er blevet meddelt sagsøgeren, og den opfylder betingelserne i vedtægtens artikel 25, stk. 2.

ad 2) For så vidt angår respekten for retten til forsvar, gør sagsøgte gældende, efter at have kritiseret relevansen af de henvisninger til retspraksis, som sagsøgeren har fremført (sag 121/76, *Moli* mod *Kommissionen* og 34/77, *Oslizlok* mod *Kommissionen),* at det ikke kan kræves af en institution, som foretager en reorganisation af sine tjenestegrene, der medfører ændringer i placeringen for mange tjenestemænd, at denne institution systematisk skal rådføre sig med hver enkelt af disse vedrørende betimeligheden af den nævnte reorganisation og de konsekvenser, som følger heraf. Sagsøgte anfører endvidere, at sagsøgeren er blevet informeret om indholdet af reorganisationsplanerne for Det statistiske Kontor, og at han gentagne gange er blevet modtaget af generaldirektøren på en sådan måde, at han har været i stand til at fremføre sine bemærkninger.

ad 3) Med hensyn til overtrædelsen af vedtægtens artikler 5 og 7 gør sagsøgte gældende, at skønt det er rigtigt, at fratagelsen af en del af en tjenestemands funktioner, som han tidligere har varetaget, under visse omstændigheder kan medføre en krænkelse af hans rettigheder i henhold til vedtægten, så følger det dog ikke heraf, at enhver reorganisation af tjenestegrenene kan anfægtes. Det er ikke tilstrækkeligt, at denne reorganisation medfører en ændring for tjenestemanden eller endog en formindskelse af hans funktioner, men det er nødvendigt, at de tiloversblevne opgaver samlet ligger klart under det niveau, som svarer til hans lønklasse og stilling, når henses til deres natur, betydning og omfang (dom af 20. 5. 1976, sag 66/75, *Macevicius* mod *Parlamentet,* Sml., s. 593).

I det foreliggende tilfælde beklædte sagsøgeren i lønklasse A 4 en stilling, hvis betegnelse var chef for en særlig tjenestegren. Som følge af reorganisationen af Det statistiske Kontor blev han tillagt særlige opgaver på det metodologiske område, nemlig planlægnings- og forskningsopgaver, som svarede dels til opgaverne for en chef for en særlig tjenestegren, dels til stillingsbetegnelsen for en ekspeditionssekretær, således som det fremgår af beskrivelsen af stillingsbetegnelsernes funktioner og sagsområder, som er fastsat ved de almindelige gennemførelsesbestemmelser til vedtægtens bilag I-A. Den omstændighed, at sagsøgeren ikke længere leder en administrativ enhed og ikke længere efter eget udsagn bærer et hierarkisk ansvar, er ikke et yderligere bevis for en forringelse af hans stilling; det fremgår af beskri-

velsen af stillingsbetegnelsernes funktioner og sagsområder, at tjenestemændene inden for lønklasserne A 1/A 5 varetager funktioner, som alt efter situation og lønklasse indebærer enten ledelse af administrative enheder, udførelse af planlægnings- eller forskningsopgaver eller rådgivning af en institution, uden at en af disse funktioner kan anses for at have en betydning, der er større end de andre.

Sagsøgeren har heller ikke godtgjort, at hans nuværende funktioner ligger på et klart lavere niveau end de opgaver, som svarer til hans lønklasse og stilling, eller at reorganisationen af Det statistiske Kontor ikke er i overensstemmelse med tjenestens interesse. Sagsøgeren har ikke godtgjort eksistensen af yderligere objektive indicier, der er præcise og overensstemmende, og som kan afsløre magtfordrejning (sag 35/72, Kley, nævnt ovenfor). Det fremgår tværtimod af skrivelsen af 31. maj 1978 fra Ortoli og Tugendhat, at sammenlægningen af et vist antal tjenestegrene til en mere omfattende enhed var berettiget under hensyn til disse tjenestegrenes ringe størrelse. Endvidere var nedlæggelsen af sagsøgerens særlige tjenestegren berettiget på grund af den voksende betydning af spørgsmålene vedrørende udvidelsen af De europæiske Fællesskaber. Det er i øvrigt utænkeligt, at Kommissionen skulle foretage en betydelig reform af Det statistiske Kontor med det ene formål at pålægge sagsøgeren en skjult disciplinær sanktion, og Kommissionen henviser herved til det store antal tjenestemænd, hvis placering er blevet ændret som følge af den anfægtede reorganisation.

ad 4) Sagsøgte afviser den betydning og det indhold, som sagsøgeren tillægger administrationens »Fürsorgepflicht« (omsorgspligt). Denne er naturligvis ved tildelingen af et bestemt arbejde til en tjenestemand forpligtet til at tage hensyn til vedkommendes kompetence og tjenestens interesse, men det drejer sig herved om vurderinger, som i alt væsentligt er omfattet af administrationens kompetence (sag 35/72, *Kley,* nævnt ovenfor). Overholdelsen af denne dobbelte forpligtelse er sikret ved vedtægtens artikler 5 og 7, uden at det er nødvendigt at henvise til andre bestemmelser, samt ved den af Domstolen i påkommende tilfælde udøvede kontrol med magtfordrejning. Sagsøgte anfører endelig, at den påberåbte »omsorgspligt« falder sammen med pligten til at yde bistand, som ved Domstolens praksis er udledt af vedtægtens artikel 24, men sagsøgeren har hverken godtgjort realiteten eller *end mindre* alvorligheden af de krænkelser, som den nye placering har påført hans ære og omdømme. Den nye placering har ikke medført en formindskelse af betydningen af hans funktioner, og den skyldes på ingen måde nogen utilstrækkelighed i hans præstationer, hvis værdi er anerkendt. Bevarelsen af hans navn i organisationsplanen for Det statistiske Kontor er ligeledes sket med henblik på at bevare hans omdømme i forhold til omverdenen.

ad 5) og 6) For så vidt angår de anbringender, som sagsøgeren gør gældende i den anden sag (75/79), svarer *sagsøgte* for det første, at den i vedtægtens artikel 90, stk. 2, sidste afsnit, fastsatte frist for ansættelsesmyndigheden til at svare på en klage ikke er en væsentlig formforskrift, hvis manglende overholdelse medfører,

at svaret på klagen bliver ugyldig. Hvis ansættelsesmyndigheden ved at lade den fastsatte frist udløbe har mulighed for at besvare en klage stiltiende, kan den så meget mere besvare denne udtrykkeligt selv efter udløbet af denne frist. Denne situation er i øvrigt udtrykkeligt forudset i artikel 91, stk. 3, in fine. Sagsøgte hævder, at under alle forhold — selv om forsinkelsen af svaret på klagen ville gøre dette ugyldigt — vil denne ugyldighed ikke have betydning for vurderingen af gyldigheden af retsakter, der indeholder et klagepunkt, og som er den egentlige genstand for søgsmålet.

Kommissionen gennemgår herefter anbringenderne vedrørende forsinkelsen, unøjagtigheden og utilstrækkeligheden i de begrundelser, som skulle tjene som grundlag for den anfægtede afgørelse samt argumentet om magtfordrejning. Begrundelsen er ikke blevet givet for sent, hvilket fremgår af analysen i svarskriftet (33/79) vedrørende de omstændigheder, som har medført den anfægtede afgørelse. Hvis der på den anden side ikke i svaret på klagen er blevet svaret systematisk på alle sagsøgerens argumenter, kan denne omstændighed — for så vidt som afvisningen af klagen kunne betragtes som en retsakt, der indeholder et klagepunkt, hvilket sagsøgte bestrider — ikke medføre afvisningens ugyldighed. En retsakt, der indeholder et klagepunkt, er tilstrækkelig begrundet, når de grunde, som vedkommende retsakt er baseret på, fremtræder på en klar og utvetydig made (dom af 2. 7. 1969, *Renckens* mod *Kommissionen*, sag 27/68, Sml. 1969, s. 65). Selv om administrationen ikke har pligt til at rådføre sig med sagsøgeren, har denne ikke desto mindre haft lejlighed til gentagne gange at fremføre sine bemærkninger vedrørende den planlagte reorganisation.

Sagsøgte påberåber sig Domstolens dom af 29. september 1976 (sag 9/76, *Morello* mod *Kommissionen*, Sml., s. 1415) i henhold til hvilken sagsøgeren, selv om begrundelsen måtte være utilstrækkelig, ikke kan have nogen berettiget interesse i en annullation af en afgørelse, når det allerede nu står fast, at denne afgørelse vil kunne stadfæstes uden nogen retlig eller faktisk vildfarelse.

Med hensyn til anbringendet om magtfordrejning hævder sagsøgte, at der ikke er blevet fremført noget argument til støtte herfor, og at det derfor bør afvises.

3. Replik

Sagsøgeren anfører, at for så vidt angår overholdelsen af forpligtelsen til at begrunde den anfægtede afgørelse, har sagsøgte end ikke opfyldt de krav, som fremgår af den retspraksis, som sagsøgte har påberåbt sig. Hvis det er korrekt, at generaldirektøren for Det statistiske Kontor har meddelt begrundelsen for den forestående reorganisation for alle tjenestemænd, har han dog aldrig givet nogen oplysning vedrørende de nye placeringer, som ville blive resultatet. I øvrigt skal en begrundelse for at være i overensstemmelse med artikel 25 være skriftlig, og de bemærkninger, som er indeholdt i Kommissionens referat, var, bortset fra at de i øvrigt ikke indeholder nogen begrundelse, ikke sagsøgeren bekendt, og han har — i modsætning til, hvad Kommissionen hævder — ikke henvist til disse i sin klage.

Sagsøgeren svarer på det af Kommissionen fremførte vedrørende overholdelsen af retten til forsvar, at den heraf flydende forpligtelse ikke begrænser sig til disciplinærforanstaltninger, men at den har en meget videre rækkevidde. På

trods af adskillige forespørgsler blev sagsøgeren først den 17. februar 1978 modtaget af generaldirektøren for Det statistiske Kontor for at få oplyst, at hans afdeling skulle nedlægges, og dernæst den 18. juli 1978, at han skulle have en ny placering.

Vedrørende overtrædelsen af vedtægtens artikeler 5 og 7 gør sagsøgeren gældende, at i henhold til Kommissionens administrative praksis er en kontorchefs funktioner faktisk af større betydning end de funktioner, der svarer til lønklasse A 5/4, og ligestilles med funktionerne i lønklasse A 3. Denne særlige status medfører talrige privilegier og fordele af faglig, ideel og materiel art, som andre tjenestemænd i lønklasse A 5/A 4 går glip af. Sagsøgeren fremfører til støtte for sine anbringender en række omstændigheder og dokumenter og anfører atter, at hans nuværende arbejdsområde både ifølge dets natur og vigtighed ligger væsentig under det arbejdsområde, som svarede til hans tidligere funktion.

Reorganisationen af Det statistiske Kontor har — selv om den naturligvis ikke er blevet foretaget med det formål at pålægge sagsøgeren en skjult disciplinær sanktion (hvilket han aldrig har hævdet) — imidlertid tjent som påskud for at »skaffe sig af med« ham. Visse forhold giver det indtryk, at tjenestens interesse ikke har været den overvejende grund til hans nye placering. Sagsøgeren anfører i denne forbindelse følgende omstændigheder:

1) oprettelsen af en ny administrativ enhed og nedlæggelsen af samme 14 måneder senere, hvorved der begge gange fremhævedes vigtigheden af det pågældende forskningsområde;

2) generaldirektøren for Det statistiske Kontor lod ham vide, at det var vanskeligt at finde en ny stilling til ham i den nye organisationsplan, og at kvaliteten af hans arbejde havde ladet noget tilbage at ønske;

3) den ledende stilling for den særlige tjenestegren »Lønninger og indkomster«, der blev ledig som følge af reorganisationen af Det statistiske Kontor, blev ikke tilbudt ham på trods af de ti års erfaring, som han havde på dette område, og Kommissionen valgte en tjenestemand, som aldrig havde udøvet funktionen som chef for en særlig tjenestegren, og som ikke havde nogen særlig erfaring på området vedrørende lønstatistik;

4) kabinetcheferne havde en forskellig opfattelse af tjenestens interesser under deres møde den 5. juni 1978, hvor de godkendte forslaget til reorganisation af Det statistiske Kontor under den udtrykkelige forudsætning, at sagsøgerens særlige tjenestegren blev opretholdt med ham i stillingen, og endelig

5) at den stilling, som sagsøgeren nu besætter, er blevet skabt selvstændigt og har ikke eksisteret i nogen tidligere organisationsplan.

Med hensyn til administrationens »omsorgspligt« bestrider sagsøgeren den indskrænkende fortolkning, som sagsøgte har anlagt af dette begreb. Fransk lovgivning vedrørende offentlig forvaltning pålægger i øvrigt ligeledes administrationen at handle med forsigtighed og omtanke, når den beslutter at ændre sine embedsmænds placering. Han mener at have påvist, både i sin stævning og i sin replik, at sagsøgte ikke har fulgt en betænksom og human politik i spørgsmålet om placering, og at tjenestens interesse kun har spillet en meget under-

ordnet rolle ved beslutningen om hans nye placering.

Vedrørende den omstændighed, at sagsøgerens omdømme skulle være blevet opretholdt over for omverdenen gennem fastholdelsen af hans navn i organisationsplanen, gør han gældende, at han først var fuldstændigt forsvundet fra denne organisationsplan, og at omtalen af hans navn i den aktuelle udgave intet ændrer herved, eftersom han figurerer under en kontorchef, med hvem han tidligere har været ligestillet som chef for en særlig tjenestegren. Han fastholder, at den publicitet, som således er givet ham, faktisk skader hans faglige omdømme.

I sit svar på de af Kommissionen fremførte argumenter vedrørende lovligheden af den udtrykkelige afvisning af hans klage, anfører sagsøgeren, at fristen for besvarelse af en klage er en væsentlig formforskrift, hvis manglende overholdelse medfører svarets ugyldighed. Da de frister, som er fastsat i vedtægtens artikler 90 og 91, er bindende for tjenestemændene, er det ikke muligt at tillade en afvigende ordning, når de samme frister løber for ansættelsesmyndigheden. Han mener endvidere, at vedtægtens artikel 91, stk. 3, er uanvendelig i det foreliggende tilfælde, da den udelukkende drejer sig om det tilfælde, hvor ansættelsesmyndighedens afgørelse er blevet truffet inden sagsanlægget ved Domstolen.

Sagsøgeren anfører atter mod den af sagsøgte givne begrundelse for den udtrykkelige afvisning, at denne er givet for sent og ikke kan fjerne ulovligheden af de afgørelser, som er blevet anfægtet i hans klage og i hans første søgsmål.

Selv om det måtte antages, at denne sene begrundelse kunne tages i betragtning ved bedømmelsen af lovligheden af klageafvisningen, måtte det ligeledes antages, at begrundelsen er utilstrækkelig, fordi sagsøgte undlader at præcisere omstændighederne i det foreliggende tilfælde, som på en klar og utvetydig måde angiver de grunde, hvorpå akten, der indeholder et klagepunkt, er baseret.

Med hensyn til sagsøgtes tavshed vedrørende to af de fire klagepunkter i sagsøgerens klage, nemlig forpligtelsen til at høre ham, og udnævnelsen af en anden tjenestemand som chef for den særlige tjenestegren »Lønninger og indkomster«, gør sagsøgeren gældende, at sagsøgte ikke kan råde bod på denne undladelse ved at henvise til det i svarskriftet i sag 33/79 anførte, fordi dette svarskrift ligger senere end den udtrykkelige afvisning.

Med hensyn til begrundelsens unøjagtighed fastholder sagsøgeren, i modsætning til det af sagsøgte i den udtrykkelige afvisning fremførte, at han faktisk er blevet degraderet, eftersom sagsøgte selv, uden for beskrivelsen af sammenhængen mellem stillingsbetegnelserne og stillingsgrupperingerne, som fremgår af vedtægtens bilag I-A, faktisk har skabt en tjenestemandsstatus som chef for en afdeling svarende til tjenestemænd i lønklasse A 3.

For så vidt angår magtfordrejning, henviser sagsøgeren til sin stævning i sag 33/79.

4. Duplik

Sagsøgte gentager i duplikken, at kravet om begrundelse, således som dette er blevet fastlagt ved Domstolens praksis, er blevet opfyldt i det foreliggende tilfælde.

Sagsøgte henviser til de forskellige kendsgerninger og meddelelser, både skriftlige og mundtlige, som man allerede har lagt vægt på, og hvoraf det udledes, at beslutningen om reorganisation af Det statistiske Kontor og beslutningen vedrørende sagsøgerens nye

placering var begrundet, og at denne begrundelse var kendt af sagsøgeren. Kommissionens afgørelse af 7. juni 1978 er under ingen omstændigheder en individuel afgørelse og er derfor ikke underkastet betingelserne i vedtægtens artikel 25, således som det bl.a. fremgår af generaladvokat Roemer's forslag til afgørelse i de forenede sager 109/63 og 13/64, *Müller* mod *Kommissionen,* dom af 16. december 1964, Sml. 1954-64. s. 559; org. ref. Recueil, s. 1343. For så vidt angår afgørelsen vedrørende sagsøgerens nye placering, er denne blot en direkte følge af reorganisationen af Det statistiske Kontor og er således baseret på de samme grunde, der er sagsøgeren bekendt. Skrivelsen af 3. november 1978 fra Baichère, generaldirektør for personale og administration, er blot en anerkendelseserklæring, som ikke kan gøres til genstand for en klage, og som ikke er underkastet bestemmelserne i vedtægtens artikel 25.

Med hensyn til overholdelsen af retten til forsvar gør sagsøgte gældende, at dette princip fortrinsvis er blevet påberåbt i forbindelse med disciplinærsager, og at det i hvert fald ikke er anvendeligt, når tjenestemændenes individuelle interesser ikke er blevet alvorligt krænket, som det er tilfældet ved en forflyttelse begrundet i tjenestens interesser. Under henvisning til dommen af 14. juli 1977 i sag 61/76, *Geist* mod *Kommissionen,* (Sml., s. 1419), hævder sagsøgte, at man var bemyndiget til at foretage en reorganisation af Det statistiske Kontor og til at forflytte sagsøgeren uden at høre ham. Sagsøgte er imidlertid ikke bundet af disse principper og har ved gentagne lejligheder underrettet sagsøgeren om indholdet af de planlagte foranstaltninger, hvilket således har givet ham lejlighed til at fremføre sine bemærkninger, hvilket han heller ikke har undladt at gøre.

For så vidt angår den hævdede overtrædelse af vedtægtens artikler 5 og 7, bestrider sagsøgte de faktiske omstændigheder, der er blevet fremført af sagsøgeren, og mener, at en chef for en særlig tjenestegren selv potentielt ikke kan sammenlignes med en kontorchef; det er i hvert fald klart, at faktiske argumenter, hvis man antog, at eksistensen heraf blev påvist, hvilket ikke er tilfældet, ikke går forud for den retsregel, som tydeligt sondrer mellem de funktioner, som svarer til lønklasse A 3 på den ene side og lønklasse A 5/A 4 på den anden side.

Sagsøgte bestrider ligeledes anbringendet om, at sagsøgerens nuværende stilling er af en betydning, der ligger væsentligt under den, der var knyttet til hans tidligere funktioner. Under henvisning til Domstolens dom af 20. maj 1976 (sag 66/75, *Macevicius* mod *Parlamentet,* Sml., s. 593) hævder sagsøgte, at der kun kan foreligge en overtrædelse af vedtægtens artikler 5 og 7 i det tilfælde, hvor tjenestemandens tiloversblevne funktioner ligger væsentligt under de funktioner, der svarer til hans lønklasse og stilling, når henses til deres natur, betydning og omfang, hvilket sagsøgeren ikke selv har hævdet.

Sagsøgte bestrider ligeledes sagsøgerens anbringende om, at reorganisationen af Det statistiske Kontor i almindelighed og nedlæggelsen af hans særlige tjenestegren i særdeleshed ikke er berettiget af hensyn til tjenestens interesse. Ifølge sagsøgte bør dette argument snarere fremføres til støtte for et anbringende om magtfordrejning, men hvorom alting er, hævder sagsøgte, at de faktiske omstændigheder, der påberåbes i replikken, ikke er objektive, præcise og overensstemmende beviser for nogen som helst form for magtfordrejning.

Hvad angår princippet om »Fürsorgepflicht« (omsorgspligt) anser sagsøgte ikke dette princip, hvorom der ikke findes fælles træk i medlemsstaternes retssystemer, for at være overtrådt i det

foreliggende tilfælde. I henhold til fransk ret kan en embedsmand ikke påberåbe sig en ret til at udøve bestemte funktioner eller til at besætte en bestemt stilling, og administrationen har ret til at indrette sig efter de stadig nye opgaver (Plantey, Traité pratique de la fonction publique, 3. udgave, 1972, bind I, nr. 1277 og nr. 1286). Bibeholdelsen af sagsøgerens navn i organisationsplanen for Det statistiske Kontor har bevaret hans omdømme i forhold til omverdenen.

Hvad endelig angår sagsøgerens tilbud om at føre bevis mener sagsøgte, at det er blottet for enhver interesse, eftersom indholdet af det møde, som sagsøgeren har haft med generaldirektøren, er bekendt takket være det referat, som blev taget af denne, og som er vedlagt sagens akter. Det fremgår heraf, at beslutningen om at reorganisere Det statistiske Kontor ikke havde nogen forbindelse med sagsøgerens faglige kvilifikationer, som ikke har været draget i tvivl, men blot var blevet afbalanceret i forhold til de kvalifikationer, som andre tjenestemænd på tilsvarende niveau besidder.

§ 2. Vedrørende påstanden om erstatning med renter

I stævningen hævder sagsøgeren, at grunden til de anfægtede afgørelsers ugyldighed i lige så høj grad skyldes fejl fra Kommissionen, og at disse fejl har påført ham en direkte skade, både materielt og ideelt, af en sådan karakter, at han har ret til erstatning med renter »efter (Domstolens) skøn.«

Kommissionen bestrider i sit svarskrift de påberåbte ulovligheder og anfører, at sagsøgeren end ikke har hævdet, at der foreligger en tjenestefejl. Subsidiært anfører sagsøgte, at sagsøgeren hverken har påvist eller forsøgt at påvise eksistensen af en materiel eller ideel skade.

I sin replik anfører sagsøgeren, at de anfægtede foranstaltninger ikke blot har påført ham en ideel skade, nemlig en krænkelse af hans faglige omdømme, men ligeledes en materiel skade, nemlig tabet af muligheden for forfremmelse især i det pågældende tilfælde, eftersom han er ved at være ved slutningen af sin karriere. Han hævder, at en fremtidig skade ligeledes kan være genstand for en erstatning, også selv om den endnu ikke kan beregnes nøjagtigt. Han mener at have ret til at kræve, at Kommissionen dømmes til at betale en symbolsk erstatning fastsat til én regningsenhed.

Sagsøgte gentager i sin duplik, at ingen af de betingelser for tilkendelse af erstatning med renter, som Domstolen har opstillet i sin praksis, især i dommen af 9. juli 1970 (sag 23/69, *Fiehn,* Sml. 1970, s. 95), er opfyldt, og at denne påstand derfor bør afvises.

IV — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 14. februar 1980 har sagsøgeren, ved advokat D. Arendt, Luxembourg, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved D. Sorasio, den juridiske tjeneste, bistået af advokat D. Jacob, Bruxelles, afgivet mundtlige indlæg.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 20. marts 1980.

Præmisser

1 Sagsøgeren har anlagt to sager mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber hhv. den 28. februar 1979 og den 3. maj 1979.

2 I den første sag (33/79) er der nedlagt påstand om:

a) Annullation af »afgørelserne« af 30. juni 1978 fra Petit-Laurent og af 3. november 1978 fra Baichère, hvorved sagsøgeren blev fritaget for sin stilling som chef for den særlige tjenestegren »statistik vedrørende tredjelande« under Det statistiske Kontor og blev placeret i en stilling som ekspeditionssekretær med særlige opgaver på det metodologiske område i den særlige tjenestegren »metodologi for og klassifikation af udenrigshandelen« i Det statistiske Kontor efter dettes reorganisation.

b) Annullation af Kommissionens afgørelse af 7. juni 1978, hvorved G. Lohmann blev udnævnt til chef for den særlige tjenestegren »lønninger og indkomster« i Det statistiske Kontor.

c) Tilkendelse af erstatning med renter.

3 I den anden sag (75/79) er der nedlagt påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 21. marts 1979, hvorved sagsøgerens klage, dateret 26. juli og registreret 31. juli 1978, mod beslutningen om forflyttelse udtrykkeligt blev afvist.

4 Ved kendelse af 30. maj 1979 har Domstolen (første afdeling) forenet de to sager. Endvidere har sagsøgeren under retsforhandlingerne frafaldet den påstand, der vedrører udnævnelsen af G. Lohmann.

I — Sagernes genstand og formalitet

5 Kommissionen påbegyndte den 7. juni 1978 en reorganisation af Det statistiske Kontor. Denne reorganisation medførte bl.a. sammenlægning af de to særlige tjenestegrene under direktoratet F, nemlig afdelingen »statistik vedrørende AVS-lande« og afdelingen »statistik vedrørende tredjelande«, for

hvilke hhv. A. de Michelis og sagsøgeren var chefer, til én særlig tjenestegren »analyse af udenrigshandel og almen statistik« under A. de Michelis. Da sagsøgerens stilling således var blevet nedlagt, placerede Kommissionen ved afgørelser af 7. og 29. juni 1978, der meddeltes generaldirektøren for Det statistiske Kontor den 30. juni 1978 og sagsøgeren den 3. november 1978, denne sidste som ekspeditionssekretær, dvs. uden ændring af lønklasse, til varetagelse af særlige opgaver på det metodologiske område i den reorganiserede afdeling »metodologi for og klassifikation af udenrigshandelen«, hvis chef var R. Sannwald.

6 Sagsøgeren, som havde fået kendskab til den vedrørende ham trufne afgørelse, skønt denne endnu ikke var blevet meddelt ham, indbragte den 26. juli 1978 en klage for ansættelsesmyndigheden i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2, som blev registreret den 31. juli 1978, hvorved han protesterede mod de vedrørende ham trufne foranstaltninger og anmodede om bibeholdelse af sine funktioner som chef for afdelingen. Kommissionen undlod at besvare denne klage inden for fristen på fire måneder, som er fastsat i nævnte artikel 90, hvorfor den antages at have truffet en stiltiende afgørelse om afvisning, imod hvilken det første søgsmål er rettet.

7 Den 21. marts 1979 afviste Kommissionen efter fristens udløb udtrykkeligt sagsøgerens ovennævnte klage. Den gjorde gældende, at den anfægtede placering var sket til en stilling henhørende under samme stillingsbetegnelse, nemlig som ekspeditionssekretær i stillingsgruppe A 4/A 5, som den sagsøgeren tidligere var tilknyttet, hvorfor denne nye placering på ingen måde udgjorde en degradation og ikke berørte en tjenestemands ret til at bestride en stilling svarende til hans lønklassse.

8 Det andet søgsmål er rettet mod denne udtrykkelige afgørelse, men Kommissionen kræver det afvist ud fra den betragtning, at afgørelsen udelukkende har en bekræftende karakter.

9 Selv om praksis med anlæggelse af et andet søgsmål mod en udtrykkelig afvisning af en tjenestemands klage efter fristens udløb har sin baggrund i Kommissionens dårlige vane med ikke at besvare tjenestemændenes klager inden for fristen på fire måneder, som er fastsat i vedtægtens artikel 90, er

det dog ikke mindre korrekt, at en klar og enkel udtrykkelig afvisning, selv om den kan angive begrundelsen for afvisningen, kun bekræfter den forudgående stiltiende afgørelse. Det må bemærkes, at enhver afvisning, hvad enten den er stiltiende eller udtrykkelig, hvis den er klar og enkel, kun bekræfter den akt eller undladelse, hvorover klageren gør indsigelse og ikke isoleret betragtet udgør en akt, som kan anfægtes. Kun når denne afgørelse helt eller delvis giver vedkommende medhold i hans klage, udgør den i påkommende tilfælde i sig selv en akt, som kan gøres til genstand for et søgsmål.

10 Det må derfor fastslås, at det andet søgsmål er uden genstand og derfor må afvises, og at det første søgsmål materielt vedrører ændringen af placering fra en stilling som chef for en tjenestegren til en stilling som ekspeditionssekretær.

II — Realiteten

A — Annullation af beslutningen om sagsøgerens placering

Første anbringende

11 Sagsøgeren gør mod den anfægtede afgørelse først gældende, at den er i strid med vedtægtens artikel 25, stk. 2, hvorefter enhver afgørelse, der indebærer et klagepunkt, skal begrundes.

12 Selv om der kan bestå tvivl vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt placeringen af sagsøgeren i en stilling skal betragtes som en forflyttelse i henhold til vedtægten fremfor en foranstaltning af intern karakter vedrørende reorganisering af tjenesten, står det dog fast, at den i det foreliggende tilfælde har haft samme virkninger som en forflyttelse, dvs. en foranstaltning, der kan indebære et klagepunkt, jf. Domstolens dom af 27. juni 1973 (sag 35/72, *Kley* mod *Kommissionen*, Sml., s. 697).

13 Selv om den nye placering skete inden for den samme stillingsbetegnelse som ekspeditionssekretær og i samme lønklasse, må der tages hensyn til den omstændighed, at denne stillingsbetegnelse omfatter aktiviteter, hvis forskel-

lige natur fremgår af beskrivelsen, nemlig: 1) chef for en kontorafdeling, 2) chef for en særlig tjenestegren, 3) kvalificeret tjenestemand, som kan pålægges udførelsen af planlægnings-, undersøgelses- eller tilsynsopgaver inden for et arbejdsområde, og 4) assisterende kontorchef. Denne forskel fremgår i øvrigt af den omstændighed, at der til stillingerne inden for stillingsbetegnelsen svarer to forskellige betegnelser som ekspeditionssekretær eller chef for en tjenestegren. En sådan ændring i de opgaver, som er betroet en tjenestemand, og som giver sig udtryk i en ændring af beskrivelsen af hans opgaver, kan påvirke fremtidsperspektiverne for den pågældende og kan være til skade for ham.

14 Heraf følger, at den pågældende foranstaltning principielt skulle begrundes, og det må undersøges, om dette krav er opfyldt, idet der, da det drejer sig om en foranstaltning vedrørende organisation af tjenesten, bør henses til, at begrundelsespligten må sættes i forhold til den skønsfrihed, som ansættelsesmyndigheden nyder inden for området, samt i forhold til den yderste grænse for de ulemper, som denne art foranstaltninger kan medføre for vedkommende tjenestemand.

15 Meddelelsen om den anfægtede foranstaltning, som blev givet sagsøgeren den 3. november 1979 af generaldirektøren for administration og personale, indskrænker sig til at begrunde den nye placering ved henvisning til foranstaltningerne i forbindelse med reorganisationen af Det statistiske Kontor. Ved afgørelsen af, om kravet i artikel 25 er opfyldt, må der imidlertid henses ikke blot til det dokument, hvorved denne afgørelse blev meddelt, men ligeledes til de omstændigheder, hvorunder afgørelsen er blevet truffet og bragt til vedkommendes kundskab, samt de tjenstlige meddelelser og andre oplysninger, som ligger til grund, og som klart har oplyst sagsøgeren om grundene til og grundlaget for den nævnte afgørelse. Da formålet med begrundelsespligten både er at give vedkommende lejlighed til at vurdere, om afgørelsen er behæftet med fejl, der gør det muligt at anfægte lovligheden, og at muliggøre en retslig kontrol, følger det heraf, at rækkevidden af denne forpligtelse i hvert enkelt tilfælde skal vurderes konkret.

16 I det foreliggende tilfælde fremgår det klart af sagens akter, at sagsøgeren er blevet rigeligt informeret om Kommissionens hensigter vedrørende en sammenlægning af den særlige tjenestegren, for hvilken han var chef, med en

anden tjenestegren, samt om nedlæggelsen af én af de stillinger som leder af en tjenestegren, der ville være følgen heraf. Klagen, som er dateret den 26. juli 1978 og registreret 31. juli, dvs. inden sagsøgeren havde modtaget officiel meddelelse om de ham vedrørende foranstaltninger, efterlader ingen tvivl herom, så meget mere som det i klagen er nævnt, at sagsøgeren i februar og juli 1978 har haft samtaler med generaldirektøren for Det statistiske Kontor vedrørende den planlagte reorganisation og konsekvenserne heraf.

17 Under disse forhold, og da det drejer sig om en foranstaltning, som nødvendigvis er knyttet til organisationen af tjenesten i dennes interesse, hvorved den kompetente myndighed nødvendigvis må nyde en stor skønsfrihed, kan den anfægtede afgørelse anses for at være tilstrækkeligt begrundet, hvorfor det fremførte anbringende i denne henseende må forkastes.

Andet og tredje anbringende

18 Sagsøgeren påberåber sig dernæst overtrædelse af vedtægtens artikler 5 og 7 ud fra den betragtning, at de opgaver, som han har fået tillagt, ikke er i overensstemmelse med en stilling svarende til hans lønklasse, hvorfor den anfægtede foranstaltning faktisk betyder en degradation. Til støtte for dette anbringende fremfører sagsøgeren i det væsentlige, at hans tidligere arbejde gennem dets bredde, betydning og stillingsmæssige privilegier lå betydeligt over hans nuværende arbejde. Han gør især gældende, at lederen af en særlig tjenestegren efter administrativ praksis kan sammenlignes med tjenestemænd i lønklasse A 3, især hvad angår de informationer, som han modtager. Sagsøgeren anfører endvidere, at der er sket overtrædelse af en forpligtelse, som i tysk forvaltningsret kaldes »Fürsorgepflicht«, hvorefter myndigheden, når den træffer foranstaltninger, ikke blot bør tage hensyn til tjenestens interesser, men ligeledes til tjenestemandens interesse i ikke at blive skadet i sin karriere.

19 Begge disse anbringender må forkastes.

20 For så vidt angår henvisningen til vedtægtens artikler 5 og 7, må det bemærkes, at reglen om overensstemmelse mellem lønklasse og stilling, som

især fremhæves i vedtægtens artikel 7, i tilfælde af en ændring af en tjenestemands arbejde ikke betyder en sammenligning mellem hans nuværende og tidligere arbejde, men mellem hans nuværende arbejde og hans lønklasse i hierarkiet. Sagsøgeren bestrider ikke i denne henseende, at det arbejde, som han varetager som ekspeditionssekretær, da han fik pålagt særlige opgaver inden for det metodologiske område, helt præcis svarer til en af stillingsbeskrivelserne for en ekspeditionssekretær ved Det statistiske Kontor, nemlig »kvalificeret tjenestemand med planlægnings- undersøgelses- og tilsynsopgaver inden for et arbejdsområde«.

21 I øvrigt hjemler forskellene i opgavernes karakter og i situationen for tjenestemænd med samme stillingsbetegnelse, hvor disse er begrundet i stillingernes forskelligartethed, ikke en tjenestemand ret til at anse sig som værende krænket i sine interesser, når han ved overgang fra et arbejde til et andet fratages sin arbejdsmæssige særstilling. En stillings fordelagtige eller ufordelagtige særegenheder er knyttet til tjenestemandens funktion og ikke til hans person.

22 Med hensyn til overtrædelsen af »Fürsorgepflicht« må det bemærkes, at dette begreb, helt uden at være nævnt i tjenestemandsvedtægten, er udtryk for den balance mellem gensidige rettigheder og forpligtelser, som vedtægten har skabt i forholdet mellem den offentlige myndighed og embedsmændene i offentlig tjeneste. Denne balance betyder især, at myndigheden ved afgørelsen om en tjenestemands situation i forbindelse med hans placering, i det foreliggende tilfælde i en bestemt stilling, tager alle de forhold i betragtning, som kan antages at være bestemmende for dens afgørelse, og hermed tager hensyn ikke blot til tjenestens interesse, men også til vedkommende tjenestemands interesse.

23 Gennemgangen af sagens akter og den skriftlige og mundtlige forhandling har intet frembragt, der kan begrunde en formodning om, at Kommissionen ikke har foretaget en fuldstændig vurdering af alle de afgørende forhold, herunder også sagsøgerens personlige situation, inden han blev placeret i de funktioner, som han nu bestrider. Især er der intet, der taler for den antagelse, at Kommissionen ved udnævnelsen af en anden tjenestemand, som også tidligere havde ledet en særlig tjenestegren, til at lede de sammenlagte

tjenestegrene skulle have ladet sig lede at motiver, som ikke dækkes af retsprincipper og god forvaltningsskik. Det er i øvrigt fast praksis, at ansættelsesmyndigheden, når den foretager et valg mellem flere tjenestemænd, som er lige kvalificerede, ikke over for den ikke-valgte tjenestemand skal forklare de grunde, som har medført beslutningen om, at hans konkurrent var mere egnet end han selv i forhold til de krav, som den tildelte funktion indebærer.

Fjerde anbringende

24 Ifølge sagsøgeren er den anfægtede afgørelse i strid med retten til forsvar, fordi den som en foranstaltning, »som alvorligt krænker (hans) individuelle interesser«, ikke måtte være truffet, uden at han selv havde haft lejlighed til at fremsætte sit synspunkt.

25 Der kan ikke i det foreliggende tilfælde tales om »retten til forsvar«, men blot om et generelt princip om god forvaltningsskik, hvorefter en administration, som skal træffe, endog lovlige, foranstaltninger, der alvorligt kan skade de berørte, bortset fra særlige tilfælde bør give disse adgang til at fremsætte deres synspunkter. Den anfægtede afgørelse, som lader sagsøgeren beholde alle fordele, der hører til hans lønklasse og stillingsbetegnelse, er ikke af en sådan art, at den gør det nødvendigt at overholde andre formforskrifter end dem, som er fastsat i vedtægtens artikel 90 til beskyttelse af tjenestemændenes og de øvrige ansattes interesser, hvortil om fornødent kommer Domstolens kontrol.

26 Heraf følger, at annullationssøgsmålet ikke er berettiget, og sagsøgte bør derfor frifindes.

B — Erstatningspåstanden

27 Det følger af de ovennævnte betragtninger, at Kommissionen ikke har begået nogen fejl, hvorfor den i denne henseende ligeledes må frifindes.

Sagens omkostninger

28 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, som taber sagen, til at afholde sagens omkostninger.

29 I henhold til procesreglementets artikel 70 bærer institutionerne imidlertid selv de udgifter, de har afholdt i sager anlagt af de ansatte ved Fællesskaberne.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

1. **Sagsøgte frifindes.**

2. **Hver part bærer sine omkostninger.**

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 28. maj 1980.

Justitssekretæren
efter bemyndigelse

H. A. Rühl
ekspeditionssekretær

H. Kutscher
Præsident